

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

IV. De immensitate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

adhuc de nostro gaudio loquendo, ut ostendimus cert. 2. & quavis de eo verum esset, non tamen de Dei gaudio verum foret; cuius iudicium, ut diximus, æternitatem concernit necessario, extra quam futurum bonum non est, sed intra illam pro sua tamen duratione.

9. A posteriori tandem, & absurdo virgentis Dei, quoad scientiam, immutabilitatem, huiusque in variationem impeti æstimant Recentiores iidem, quia, si Deus cum res depraesentem adesset, nihil denuo cognoscit, quod ab æterno non nouerat, nescit quidem quo die viuit. Ponamus enim tres dies, feriam primam, feriam secundam, & feriam tertiam: si idem omnino in horum singulis, & omnibus, quoad existentiam actuale, & depraesentem singulorum, & omnium, siueque cum illis coexistentiam actuale, depraesentemque iudicat Deus: ergo cum aduenit feria secunda, vel tertia nihil aliud aliterve cognoscit, ac iudicat Deus de alterius existentia actuali depraesentem, siueque coexistentia actuali cum alterutra: atqui feria prima ante aduentum secundæ non sciebat, nec iudicabat feriam secundam actu, & depraesentem esse, sed fore, seque illi coexistiturum, non autem illi depraesentem coexistere actu: feriatque secunda elapsa, atque accessu tertiæ, coexistisse secundæ, non autem depraesentem feriam secundam existeret, aut se illi coexistere: ergo neque accedente feria secunda scit, aut iudicet depraesentem, & actu existeret, seque illi actu, & depraesentem coexistere.

10. Argumentum hoc ex æquiuocatione orta ex nostro imperfecto modo cognoscendi, & iudicandi de rebus, ac duratione, seu tempore ipso, ad Deique scientiam, & iudicium, quod cum tempore non est (ut dixi) sed cum sua æternitate ortum habet, illud enim est actu, & nunc depraesentem, erit vel fuit, respectu temporis nostri cum quo iudicamus, est, atque respectu illorum cognoscit ab æterno Deus esse fore, vel fuisse, non autem respectu suæ intrinsecæ æternitatis, quæ est duratio vnicæ, cum qua iudicat: sique ab æterno, & in æternum cognoscit feriam secundam in sua duratione Deo extrinseca, in se depraesentem, & actu existeret, seque illi pro ea coexistere: unde, licet nihil denuo cognoscit, ac iudicat, cum ille dies accedit, scit quo die duos cum illo viuit, & regnat. Ad formam. Cum dicitur: nunc depraesentem feria secunda actu est, aut ego coexistit: si illud nunc, & duratio, quam iudicium illud diuinum concernere significatur sit feria ipsa secunda est propositio de subiecto non supponente: ac proinde de qua negandum est suppositum, si autem concernatur, ut verè solum concerni debet, nunc æternitatis, cum quo solum iudicat Deus, euanesceat argumentum.

QVÆSTIO IV.

De immensitate Dei.

DVÆ sub hoc titulo æquiuocantur à multis quæstiones; existimantes Dei immensitatem idem prorsus, quod eius vbiquitatem esse; cum tamen vbiquitas seu Dei entitativa in rebus præsentia per essentiam, licet ex immensitate oriatur, atque in ea fundetur, diuersum quid ab ea esse, vel inde demonstratur, quod in ea fundetur. Primum ergo, quod præsentem de Dei immensitate; in sequenti verò de eius vbiquitate agemus.

CERTAMEN I.

Catholica Dei immensitas contra errores, dogmatice statuitur.

1. **D**Ei immensitatem ij omnes negant, qui negant eius vbiquitatem. Cum enim hæc ex illa per necessariam, legitimamque consequentiam inferatur ex huius, quæ consequens est, negatione ad illius, quæ est antecedens negationem consequentiam currere necesse est: Cum celebre Dialecticæ axioma, & principium sit ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis consequentiam ineuitabiliter tenere. Eos qui vbiquitatem Dei negant, qu. 5. certam. 1. recenscebimus. In terminis autem ipsis nemo hactenus, quem viderim, Dei immensitatem negauit, sed solum, ut dixi eius negando intimam, atque penitissimam penetratiue, ut sic loquar, in rebus omnibus substantialem præsentiam, & vbiquitatem: quare præter præfatos neminem pro errore negantem Deo immensitatis attributum commemoro.

2. Veritas autem catholica est Deum immensum esse, definita expressè cap. Firmiter de summa Trinit. Item in Symbolo Athanasij: *Immensus Pater: immensus Filius: Immensus Spiritus sanctus*: quibus etiam immensitatis prædicatum ex communibus Trinitati, atque Deitatis, vbivis personarum, indiuiduum comes ostenditur. Est etiam in scriptura expressum. Baruch. 3. *immensus est, & non habet finem* Ad Ephel. 3. *Vi possitis comprehendere cum omnibus sanctis: quæ sit latitudo, & longitudo, sublimitas, & profundum*, Dei ipsius intrinsecus: neque enim comparat cum mensura, & coaptatione Dei actuali ad extrinseca loca, quæ vbiquitas Dei est, sed intimam Dei ipsius dimensionem interminabilem, quæ immensitas est, corporeorum ad instar describit. Quare Ambrosius eum locum in commentario suo de immensitate Dei exposuit. Idem ipsum continetur verbis illis. *Et magnitudinis eius non est finis*. Psalm. 144. quæ, licet infinitatem Dei per essentiam tradant, & hanc etiam immensitatem eius apprimè nos docent. Denique, quæcumque substantialem Dei vbiquitatem, & præsentiam in rebus omnibus, imo, super effusionem, continent, hanc nobis diuinæ immensitatis veritatem ostendunt. Iob 11. *excessor caelo est: & quid facies? profundior inferno: & unde cognoscet? longior terra mensura eius: & latior mari*. Et 2. Paralip. 6. *Si caelum, & cæli calor non te capiunt, quanto magis domus ista non te capiet*. Ecclesia demum de B. Deipara, quotidie canit: *Quem cæli capere non poterant*, &c. Atque ad Ephel. 4. *Qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis*. Præsentia enim substantialis, quæ omnia futura absolute, & possibilia excedit, immensitas sanè est.

3. Accedit Patrum omnium consensus, qui, licet eam immensitatis voce non tradant, immensitatem tamen per Dei in omnibus substantialem vbiquitatem, imò ultra, extra, supra, infra, ac circum omnia præsentiam, tradunt. Alit sine eo respectu ad locum extrinsecum, siue reale creatum, siue imaginarij spatij ipsam intimam Dei immensitatem nobis luculenter exposuit Amobius aduersus gentes appositissima loci, in quo omnia continentur similitudine. *Præda enim* (inquit) *tu causa es, locus verum, ac spatium, fundamentum cunctorum, quæcumque sunt*. Ea enim similitudine loci alia continentis apertissime declaratur Dei immensitas, quæ cunctis spatiis in seipsa amplior dilatioreque est: quemadmodum spatium, & locus, quo aliquid continetur, maior ipso necessario esse debet. Neque ab simile Dionys. 1. de diuin. nomi. *Deum custodiam, & domicilium omnia conseruans, & continens* appellant. Et cap. 9. *Magnus appellatur Dominus secundum sibi propriam magnitudinem: omni magnitudini extrinsecus superfunditur, & supra expanditur, omnem complectens locum*, &c. cap. 10. *Sedem, & fundum, in quo omnia firmantur, & recumbunt* esse Deum ait. Denique excessum hunc, & super effusionem supra omnia quæ non tam vbiquitas, quam immensitas est, quæ cuncta, quasi localiter continentur docere Athenagor.

Legat. pro Christiani, Magn. Gregor. 2. moral. cap. 7. & 12. Iudor. 1. de sum. bono cap. 2. Hilari. 1. de Trinit.

4. Sed verbis immetensitatis voci affinitibus pro eadem veritate Athanas. rescripto ad Liberium. *Deum esse incomprehensibilem loco* aiebat Gregor. Magn. homil. 8 in Ezechiel. *incomprehensibilis est, & ubique totus*. Basil. hom. in principium Euang. Ioan. *Deum non contineri loco, neque in circumscripto aliquo, aut in circumscriptio- ne certa deprehendi*. Theodor. 2. de provid. *Omnia item complectitur, ipse à nullo circumscriptus*. Damasc. 1. de fide cap. 16. *Deum esse incircumscriptum, & non esse in loco, sed ipsum sibi esse locum*. Hanc extremam phra- sim ad rem præsentem elegantissimam didicit ex Tertul. contra Prax. cap. 5. aiente. *Ante omnia erat Deus solus ipse sibi, & mundus, & locus*; vel fortassis utrque ex vetustiore longe Minutio Felice in suo Octauio ubi ita scripsit. *Palam est parentem omnium Deum, nec princi- pium habere, nec terminum, qui ante mundum fuerit sibi ipse præ mundo*. Etenim ea phrasi, & sententia, quæ sibi locus, mundusque Deus sit, adeo illum magnum esse significatur, ut solus ipse suam magnitudinem æquet: ac proinde solus ipse sui mensura esse possit: quod ipsum esse immensum esse Deum; sed ea voce traditum ab Eu- cher. video de spiritalib. form. cap. 1. *Deus ubique to- tus, & immensus*.

CERTAMEN II.

Eadem Dei Immenfitas ratione monstra- tur. Atque diuersum ab infinitate Attributum esse ostenditur.

1. **V**T autem immetensitatis Dei prædicatum à ratione probetur, atque an Dei proprium, atque ab in- finitate diuina diuersum Attributum sit, examinetur, oportet eius conceptum explicare, etenim S. Bonauent. in 1. d. 43. art. 1. q. 2. (ubi etiam Albertus art. 2.) immeten- sitatem Dei ab infinitatis Attributo metaphysicè adhuc in- distinctam, idemque formaliter cum illa esse existima- runt: verum, si immetensitatis diuinæ conceptus rectè in- telligatur ac penetretur, constabit facile diuersum præ- dicatum ab infinitate diuina esse: quare, cum Attribut- um diuinum etiam sit, ut videbimus statim, diuersum ab infinitate attributum esse. Etenim Dei infinitas per essentiam physicam, quo solum pacto attributum Dei esse ostendimus, qu. 1. cert. ult. n. ult. statim complexu phy- sico omnis entis, & prædicati possibilis, quod imperfe- ctionem non dicat, in quo fundetur nostro concipiendi modo negatio maioritatis essentiae, atque entitatis phy- sicæ possibilis, quæ à nobis eiusmodi infinitas Dei per es- sentiam explicatur; licet reuera ipsa positua physica Dei essentia sit ea, quæ à nobis ut negatio concipitur. Cum enim essentia seu entis physici maioritas respectu diuinæ essentiae physice, sit impossibilis, ac proinde ne- gatio necessaria e conceptu, & essentia sua, quod illi contradicit, in Deo posituum esse debet; nempe essen- tia ipsa posita Dei, sicut de contradictorio secundi Dei, qui est impossibilis, dicemus ipsum verum, & posituum Deum nostrum esse inferius d. 5. de Dei vnitatis dispu- tantes, ac d. 7. de Omnipotentia, quo etiam modo de infinitate Dei per essentiam metaphysicam philosopha- mur.

2. Ex hoc vero infinitatis Dei attributalis per essen- tiam conceptu fusiùs explicato, & statuto qu. 1. atque iam subiicienda immetensitatis diuinæ explicatione, aperte constabit hanc metaphysicè, & formaliter, ex parte etiam obiecti, prædicatum & attributum Dei diuersum ab eius infinitate attributali esse. Est igitur Dei immen- sitas, capacitas & aptitudo diuinæ essentiae, ut omnino immutata in se, ac sine præsentia alicuius aduentu, quid- quid spatij, & corporeæ magnitudinis, rerum denique omnium possibile sit, etiam infinita ex impossibilibus, per impossibile ad possibilia transirent: substantiali, atque inuariabili sua præsentia indiuisibili physice, atque ut de omnibus Dei prædicatis generatim ostendimus d. 2.

qu. ult. metaphysicè etiam, quatenus ex se est, incimè pe- netrare, replereque possit. Hunc autem conceptum à continentia, & complexu omnis entis essentia, ac præ- dicati possibilis, quæ imperfectionem non deoulat, di- uersum metaphysicè, & obiectiue, ac proinde ab infini- tate Dei per essentiam suam esse, quis dubitet? Confir- matur: quia infinitas Dei per essentiam est formalissimè fundamentum negationis entitatis, seu essentiae maioris, quam Deitas ipsa: quæ negatione nostro concipiendi n. o- do eiusmodi posituum fundamentum, seu infinitatem per essentiam apprimè explicamus; immetensitas autem Dei est fundamentum negationis loci, ut sic loquar, seu præsentia maioris, quam Deitas ipsa, per quam id posituum fundamentum, seu Deitatis immetensitatem opti- mè declaramus: Hæc autem positua fundamenta, & ne- gationes, per quas illa explicamus, diuersa plane sunt, atque ad diuersa tendunt connotata: ergo & sunt forma- liter obiectiue, atque metaphysicè diuersa.

3. A priori probatur hæc immetensitas diuina, quia est prædicatum nullam dicens imperfectionem, posituum, & perfectum metaphysicè saltem adiectiue & physice lo- quendo perfectio (ut modo abstraham ab ea questione, an metaphysicè quodvis attributum diuinum sit bonitas, & perfectio: siue an hæc diuina omnia prædicata meta- physicè permeant, & transcedant: de quo d. 6.) ergo Deo est concedenda. Antecedens probatur: quia rebus omnibus posse alicubi præsentari perfectio est, etiam si sit per commensurationem, ut corporibus, atque spiri- tualibus sine commensuratione, sed ita ut tota in omni, & tota in quouis spatij parte: & quo perfectiores sunt in maiori spatio, licet per præsentiam diuisibilem: ac proinde sine commensuratione, ac eadem indiuisibili præ- sentialitate, seu præsentia substantiali omni spatio possi- bili præsentari posse, summa erit in eo genere, dignaque Deo perfectio. Probari etiam à priori solet ex infinita Dei potentia, quæ infinitos effectus operari vbis po- test: cum vbis necessitudo à Deo pendere debeat. Sed ex hoc solum, non ita sumitur probatur, cum coniunctio, & penetratio, præsertim localis, agentis cum effectu non ita necessaria probetur, ut difficultates, quas dedimus in physicis controuersis de conditionibus necessariis inter agens, & passum non patiantur: Si autem adiungatur aliud poterit solidius ex Dei omnipotentia eius immeten- sitas probari. Licet enim localis coniunctio, ac penetratio agentis cum passu non requiratur, quare nec præsentia- litas, seu capacitas ad illam, ut possit agens operari ef- fectus; alitèr alicubi esse necessarium ad operatio- nem est: quod enim nullibi est, nullibi operatur, ac pro- inde, quod nullibi esse potest nusquam poterit operari. Sed Deus potest omnia possibilia operari: ergo & esse saltem alicubi. Inde verò efficaciter in eorum vbis loci, & rerum possibilibus esse de se posse, atque adeo immen- sum esse: quia quidquid in quouis ordine, & respectu ad quodvis genus rerum Deo conuenit infinitum, in illo ordi- ne esse debet: non esset autem talis potentia ad eisendum loco, siue præsentia Dei substantialis, nisi ad omnia possibilia potentia, & præsentia esset.

4. A posteriori probari solet Primo: quia si non esset Deus immensus, posset aliquid maius præsentialiter cogitari, imò & esse: scilicet vndeque ac circumquaque potentius, & expansius. Secundo posset aliquid esse extra Deum, non secus, ac si mundus animatus esset, & aliquid extra mundum esse posse statueretur, (ut verè potest,) posset aliquid extra mundi animam esse, quin ea foueretur. Ter- tio, si non esset Deus immensus, commentus alicui esse deberet, toti mundo si velis: sed quam angusta Dei men- sura, hæc est, quem cæli capere non possunt, cum to- tum mundum conineat. Inde quarto inferitur moueri loco posse Deum, atque ambulare, nouumque ubi acquirere pristino relicto, quæ omnia absurdissima sunt. Sed certè hæc omnia supponunt Deum alicubi esse posse sine im- perfectione. Si enim nullibi esse posset, nihil eorum ab- surdorum inferretur. Quod autem alicubi esse posse imper- fectionem dicat Deo, indignumque sit, inde suaderi posse videtur: quia posse alicubi esse, vel etiam vbique, nequit esse in Deo actus intrinsecus, sed sola potentialitas, ut præsentetur: at nihil in Deo per modum potentialitatis esse intrinsecè potest, nisi respectu actus ipsi Deo extrin- seci: ergo vel vbique, seu præsentia, quæ Deus incimè

ex

ex parte sua potest præsentari est Deo accidens adueniens, contra eius immutabilitatem, vel non est in eo eiusmodi potentia, ut præsentetur ubique. Non posse autem immutabilitatem esse actualem præsentiam in rebus, sed solum potentiam ad illam. Patet. primo: quia actualis hæc præsentia Dei in rebus eius ubique est, quam ab immutabilitate diuersam formaliter, & metaphysice scilicet, esse docuimus. Secundo: quia ubique, seu præsentia intima Dei in rebus hæc necessario, earumque præsentiam involuit.

5. Plura in argumento assumuntur non admodum certa, ut videbimus controuersæ de Scientia, ubi ostendimus in Deo non solum respectu actus, seu effectus extrinseci, sed intrinseci etiam veræ potestatis communis conceptum esse posse. Sed huius repugnantia, quod præsens, admissa. Respondet immutabilitatem esse actualem Dei præsentiam substantiæ, quatenus ex se est, ubique. Totum enim spatium possibile, quatenus ex se est, coæquat, imò excedit substantiam suam indiuisibilem, & intima præsentia, omnique spatio imaginario respondet, ut quæ, videbimus: licet, ut realis in loco, & rebus omnibus ubique eius sit, & loca, & res esse debeat in rebus. Est enim ubique, seu præsentia in loco, & rebus aliquid ex utroque, Dei nimirum præsentia intrinseca, & rebus earumque præsentis, & locis, constans. Deus ergo quidquid præsentia sit ex parte sua in id committit, quod ubique est, apponit, cum res, & loca sunt, ab æterno, & rebus omnino independentem habet. Sicut ad extrinsecam coexistentiam Dei cum rebus, res, earumque existentia requiritur: ita, ut sine hac esse non possit. At, quod Deus de suo ad tam coexistentiam conferat, ab æterno, atque omnino independentem ab illis habuit, habereque semper: nimirum suum actuale esse, & existentiam diuinam.

6. Dices tandem Immutabilitatem ita explicatam, & probatam Attributum, seu prædicatum proprium Dei non esse. Etenim si res spirituales, quod perfectiores sunt, eo maioris capacitatis, & potentie sunt ad præsentiam ampliorē, & ubi extensius, & expansius: ergo adeo perfectior esse potest, ut natura sua apta sit totum mundi spatium replere, ac proinde, & esse ubique: ergo & creatura immensa esse potest: atque adeo Immutabilitas non est speciale prædicatum, seu Attributum Dei. Consequenter vltima probatur: quia Immutabilitatem solum consequitur ubique, ut diximus, huiusque ostendimus, quæ, atque eam potentiam rei illius spiritualis existendi localiter, & præsentia conferretur ubique, ergo ea esset immutabilitas.

7. Consequenter omnes istosque ad vltimam admittit, quam multis de causis nego. Primo enim Immutabilitas non est potentia ad essendum præsentialem solum in toto mundo, qui de facto est, sed in omnibus mundis possibili. Secundo est actualis præsentia, seu præsentia Dei ex parte sua eis omnibus coexistenti præsentialem, cum ad hanc coexistentiam præsentiam aliam propriam, atque entitatem accidentariam aduenientem, ac super additam requirit, sed solum extensam sibi rerum, quibus ita coexistit præsentia. Tercio Immutabilitas, seu præsentia hæc Dei indiuisibilis est physice, &, ut dixi, etiam metaphysice: quaque, non solum totus Deus, sed tota etiam substantia Dei præsentia, & tota, & cuius spatium parti localiter coexistit. Nihil autem horum impossibile illa rei spiritualis admissa ad coexistentiam toti mundo. Non enim statim in aliqua possibili ad occupandum totum spatium possibile rerum omnium possibilem potentia admittenda est. Sed neque actualis præsentia substantialis rei illi identificata ad illud limitatum spatium mundi, sed solum potentia ad accidentalem præsentiam eius substantiam aduenientem. Neque eadem in diuisibilis præsentia, qua toti mundo, & singulis eius partibus præsentialem coexistit. Id enim solum diuina, atque e suo conceptu infinita præsentia substantialis Dei proprium est.

Q. V. A. S. T. I. O. V.

De Ubiquitate Dei.

RIPETITUR Deus in rebus omnibus esse secundum Patres, & fidem ab vniuersa Theologia dicitur, atque explicatur communiter cum Magistro in 1. d. 37. & cum S. Thom. 1. part. quæst. 8. art. 3. ex doctrina Gregorij homil. 8. in Ezechiel. scilicet per præsentiam, quæ communiter de Dei scientia intus intelligitur, quæ omnia quacumque temporis differentia absolute existentia, sibi pro illa præsentia Dei intus tamen, quæ ea videt, præsens eis dicitur esse: licet non in eodem loco præsentialem simul cum eis sit, sed loco ab eis longe distans: quare hic modus, quem Gregorius expressit illis verbis: *Deus ubique præsens est*, ad controuersiam de scientia Dei spectat, non ad præsens institutum. Secundus modus essendi Deum in rebus omnibus est per potentiam. Expressus item a Gregorio his verbis: *Omnia tangit, & viuificat*, & ne hic quidem præsens mittitur est, sed controuersiam de omnipotentia, prouidentia, & monarchica gubernatione Dei, quibus cuncta producit, conseruat, prouidet, & gubernat. Tertius modus præsentis quætionis proprius essendi ubique Dei in rebus omnibus est per essentiam. Expressus item a Gregorio verbis hisce: *in eorum scriptis est, & ubi vult*. Nempe per essentiam suam intam per omnia creata penetrationem, atque inditantiam localem, & quam cum ipsis penetrationem.

CERTAMEN I.

Erroribus contra Ubiquitatem Dei relatis ea dogmaticè stabilium.

CONTRA postremum hunc modum essendi in rebus omnibus, & singulis ubique præsentialem per entitatem suam totum Deum errant, primo, qui Deum corporea mole constantem docuerunt, ut Anthropomorphitæ, contra quos d. 5. ut enim sapienter Nazian. Orat. 34. 2. de Theolog. ex eo, quod ubique natura sua totus Deus sit, euidenter infertur illam corporeum non esse. Ratio est in promptu: quia, cum corporis præsentia naturalis sit, ut pars corporis parti spatij, partique spatij alteri pars alia corporis respondeat, implicat natura sua corpus ubique totum esse. Sed ex his etiam, qui Deum spiritum esse rectè iudicant Deum ubique entitatem, & præsentia locali sua esse negant: & antiquorum Philosophorum Aristoteles pars vna in mundi centro posuit Deum, pars vero altera in circumferentia, ut ipse refert. 8. Physicor. cap. vlt. cui adfuit ibi Aristoteles (quæ quidem que eius nomine illam enutauit) lib. de mundo ad Alexandrum & 1. de celo cap. 9. circa finem. Deum in celo, ac non alibi esse docuit, sicut Eberatius Pellarum Rect. ac sicut inter, ac non extra celum intelligentias esse sicut dicitur, eadem sententia adhæret 1. de celo cap. 3. text. 22. & lib. xi. cap. 12. text. 86. 2. degenerat. cap. 10. text. 59. Vnde apparet merito pro hac opinione teneri Aristotelem a Iustino Mart. Paten. ad gentes: ubi a Platone in sphaera ignea collocari Deum ait. Illi etiam sententia subscribere Aegyptij apud Eusebium 3. de præparat. & commentat. d. 12. contra Algacel. dub. 4. puerilem de ubique Dei opinionem vocat. Eadem errori adhæserunt Manichæi apud Augustinum lib. contra Epist. fundamenti cap. 6. Attestat & Augustinus Eugubinus in 1. d. 1. 138. si ascendero in celum tu illic, vir alias plane catholicus, Deum extra celum sola virtute, cognitione, & prouidentia, non autem substantialem essentiam, & entitatem suam præsentialem esse docens. Quem errorem non sine Catholicorum irrisione amplexus est Nouator Voisius pag. 237.

ORTEGA
In a. pari
D. Via